

МЕТОДИ ПРЕПАРУВАННЯ ГЛИБОКОЇ ДІЛЯНКИ ЛИЦЯ

Васильчук І. В., Подоляка А. В., Федек А. В., студ. 1-го курсу

Науковий керівник – доц. О. О. Устянський

СумДУ, кафедра анатомії людини

Глибока ділянка лица об'єднує в собі різні утвори, котрі переважно відносяться до жувального апарату. Тому її інколи називають щелепно-жувальною ділянкою. Основу ділянки складає верхня та нижня щелепи і жувальні м'язи, які починаються від клиноподібної кістки: бічний крилоподібний м'яз кріпиться до суглобового відростку нижньої щелепи та капсули скронево-нижньощелепного суглобу; присередній крилоподібний м'яз кріпиться до внутрішньої поверхні кута нижньої щелепи.

Підхід до глибокої ділянки лица пролягає через привушно-жувальну ділянку. Тому для її досягнення необхідно ретельно відпрепарувати привушно-жувальну ділянку. Для цього при відведенні значного за площею клаптя шкіри дозад, до вертикальної лінії, що проходить через передню точку зовнішнього слухового отвору, ретельно відпрепаровують та відводять багаточисельні гілки лицевого нерву. Після видалення поверхневої фасції та привушно-жувальної фасції препарується привушна слинна залоза з формуванням та виділенням часток, що дають початок привушній (стеноновій) протоці. Остання з незначною частиною паренхіми залози відводиться наперед, до щічного м'язу.

Ретельно виділяється жувальний м'яз. Наступний етап полягає в резекції виличної дуги та видаленні разом з нею значної частини жувального м'яза. Залишається незначна частина цього м'яза ($\approx 0,5$ см) біля місця його прикріплення до зовнішньої поверхні кута нижньої щелепи. Позаду гілки нижньої щелепи з товщі привушної залози ретельно відпрепаровуються: зовнішня сонна артерія, занижньощелепна вена, лицевий та вушно-скроневиї нерви. Поверхневий та глибокий листки скроневої фасції відшаровуються від скроневого м'яза та відводяться догори. Проводиться резекція вінцевого відростка, котрий разом з пучками скроневого м'язу, який до нього кріпиться, відводиться догори.

Наступний етап полягає у видаленні гілки нижньої щелепи до рівня нижньощелепного отвору. З суглобової ямки скроневої кістки разом з капсулою та диском скронево-нижньощелепного суглобу видаляється суглобовий відросток. Проводиться ретельне препарування клітковинних просторів, розташованих між гілкою нижньої щелепи та горбом верхньої щелепи. Один з них, скронево-крилоподібний проміжок, міститься між кінцевим відділом скроневого м'язу та бічним крилоподібним м'язом. Інший, міжкрилоподібний проміжок міститься між бічним та присереднім крилоподібними м'язами. В обох цих клітковинних проміжках, що сполучаються між собою, в оточенні жирової клітковини проходять судини та нерви. Найбільш поверхнево, на зовнішній поверхні бічного крилоподібного м'яза міститься крилоподібне венозне сплетення, котре поширюється на присередню поверхню м'яза. Згідно нашої методики, сплетення підлягає повному видаленню, оскільки його судини заважають препаруванню артерій та нервів. Останні, як правило, знаходяться в міжкрилоподібному проміжку. Верхньощелепна артерія утворює декілька вигинів (дуг). Від артерії відходять багаточисельні гілки, з яких ми залишаємо лише основні: середня оболонна артерія, що проникає в порожнину черепа через остистий отвір; нижня коміркова артерія, що проникає в канал нижньої щелепи; задня та передня глибокі скроневиї артерії, що проникають в товщу скроневого м'яза; клино-піднебінна артерія, що через однойменний отвір із крилопіднебінної ямки проникає в порожнину носа; підчочномкова артерія, що проникає в очну ямку через нижню очномкову щілину. Інколи стає можливим відпрепарувати глибоку вушну артерію та задні верхні коміркові артерії.

Біля овального отвору відшукується третя гілка трійчастого нерву – нижньощелепний нерв. З його гілок найпершою стає доступним нижній комірковий нерв, який проходить в каналах нижньої щелепи. Язиковий нерв, розташований дещо глибше від попереднього, прийнявши барабанну струну (гілка проміжного нерва) вступає в товщу язика. Вушно-скроневиї нерв відшукується по його двох корінцях, котрі охоплюють середню оболонну артерію. Найважче відшукати та відпрепарувати щічний нерв, котрий міститься між головками бічного крилоподібного м'яза. Рухові гілки трійчастого нерва з відомих причин (видаляються жувальні м'язи) відпрепарувати немає можливості, окрім щелепно-під'язикового нерву, котрий є гілкою нижнього коміркового нерва.